

TMMOB
MÜHENDİSLİK MİMARLIK KURULTAYI
Mühendislik ve Mimarlık Mesleki Davranış (Etik) Kuralları
(İlk Taslak)

SUNUŞ

Bu kitapçık, Mühendislik ve Mimarlık Kurultayı'na, "mesleki davranış kuralları" konusunda bir taslak sunmak ve bu taslağın tartışılması sürecini başlatmak amacıyla hazırlanmıştır. Bu taslağın hazırlık sürecinde 11 Aralık 1998 tarihinde "Mesleklerde Etik Kurallar" konulu atölye çalışmasına tıpta, hukukta ve basında meslek kurallarını aktarmak için sayın Fuat AZİZ GÖKSEL,

sayın Bülent AKÇAMATE, sayın Tavlan ERTEN katıldılar. 30 Ocak 1999 tarihinde ise, "Mühendislik ve Mimarlıkta Etik Kurallar ve Etik Eğitimi" konulu bir atölye çalışması yapıldı. Çalışmaya üniversitelerimizde gerek mesleki etik eğitimi veren gerekse bu konuyla doğrudan ilgili olan öğretim elemanları Sayın Haldun ÖZAKTAŞ (Bilkent), Sayın Ali Rıza KAVLAN (Boğaziçi), Sayın Macit TOKSOY

(Dokuz Eylül), Sayın Ercin KASAPOĞLU (Hacettepe), Sayın Canan ÖZGEN, Sayın Yasemin OĞUZ ve Sayın Ülkü TANSEL (ODTÜ) katıldılar. Hazırlanan ilk taslak 11 Şubat 1999 tarihinde İzmir'deki bir üye forumunda tartışıldı. Bu çalışmalar da göz önünde bulundurularak elinizdeki bu kitapçık hazırlandı. Kitapçık üç bölümden oluşmaktadır.

İlk ve ana bölüm tartışmaya açılan "Taslak" bölümüdür. Amacımız Kurultay sürecinde bu taslağın en yaygın bir biçimde tartışılmasını sağlamaktır. Tartışma toplantıları sonunda yapılan önerilere göre yeniden düzenlenecek "Taslak", Odaların (ve Şubelerin) Genel Kurullarında ve daha sonra da Mühendislik Mimarlık Kurultayı'nda görüşülecek ve TMMOB Genel Kurulu'na sunulacaktır. Tartışmalar sonunda bir metnin mühendisler ve mimarlar için mesleki davranış kuralları olarak kabul edilmesi durumunda, bu kurallar tabii ki (TMMOB Yasasının da açıkça belirlediği gibi) sadece üye mühendis ve mimarları değil, ülkemizde mühendislik ve mimarlık mesleğini uygulayan, mesleki eğitim yeren ve bu unvanları kullanan bütün meslek mensuplarını kapsayacaktır. Bu kitapçık gündemimizdeki tartışmayı daha verimli kılmak amacıyla "Taslak" dışında bazı çalışmalara da yer vermektedir. Bunlardan birincisi "Tartışma Notları" bölümüdür. Bu bölüm konu ile ilgili olarak düzenlenmiş bulunan iki atölye çalışması ve bir forumun sonuçları da değerlendirilerek hazırlanmış olup, konuya ilişkin genel bir çerçeve sunmakta ve taslağın nasıl bir yaklaşımla hazırlandığını anlatmaktadır.

"Tartışma Notları" örnek olaylarla konuyu açıklamaya çalışmakta, diğer mesleklerdeki uygulamaları ve mühendislik örgütlerinde konunun tarihsel gelişimini özetlemekte ve üye toplantılarından beklentilerimizi açıklamakta, yanıt aradığımız soruların belirlemektir : Mesleki davranış kuralları gerekli midir? Bu kurallar hemen ve yaptırım gözetilerek uygulamaya konulacak mıdır? Bir süre sonra mı uygulamaya konulacaktır? Yoksa bunlar yalnızca eğitici, uyarıcı, esinleyici, kılavuz kurallar olarak mı değerlendirilecektir? Bütün bunlar ancak tartışılarak karar verilebilecek konulardır.

Son olarak tartışmaları daha verimli kılmak amacıyla, olası bir "bu konu şimdiye kadar nasıl ele alınmış?" sorusuna yanıt vermek üzere daha önce bu konuda bir çalışma yapmış olan TMMOB Mimarlar Odası'nın ve dünyadaki

çeşitli mimar ve mühendis örgütlerinin mesleki etik kurallarına ilişkin belgelerine yer verilmiştir. " Mesleki Etik Kurallarından Örnekler" bölümünde yer alan belgeler değişik coğrafyalardan örnekler vermek amacıyla seçilmiştir. "Mesleki davranış kuralları"nın -eğer kabul edilirse- meslek yaşamımızda hepimizi yakından etkileyecek kurallar haline geleceği ve meslek yaşamımızın ayrılmaz bir parçasını oluşturacağı sanırız belirtmeyi gerektirmeyecek kadar açıktır. Dolayısıyla bugünden ne kadar yaygın ve olgun bir tartışma yaşarsak, o kadar yerinde ve uygulanma yeteneğine sahip kurallar oluşturabileceğimiz de bir o kadar açık olmalıdır. Bu tartışmayı yaygınlaştırmak üzere taslağa ilişkin görüşlerinizi kurultay öncesindeki üye toplantılarına katılarak belirtebilirsiniz. Ayrıca görüşlerinizi işyeri temsilcilerinize, Odalarınıza iletebileceğiniz gibi, TMMOB Mühendislik Mimarlık Kurultayı Sekreteryası'na da gönderebilirsiniz. Ayrıca, bu haberleşme için etik@mmo.org.tr elektronik posta adresi alınmıştır. Konuya ilişkin haberler, belgeler ve bu kitapçık <http://www.mmo.org.tr/tmmob/mmk.htm> adresinde bulunmaktadır. Katkılarınız için şimdiden teşekkür ediyoruz.

Mühendislik Mimarlık Kurultayı Yürütme Kurulu ve Mesleki Davranış Kuralları Çalışma Grubu

Çalışmalara TMMOB Yönetim Kurulu ve Mühendislik Mimarlık Kurultayı Yürütme Kurulu üyeleri İhsan KARABABA, Kaya GÜVENÇ, İsmet ÖZTUNALI, Nüvit SOYLU ile Makina Mühendisleri Odası üyeleri Neşet KOCABIYIKOĞLU, Ethem ÖZBAKIR ve İzmir'den Macit TOKSOY kazınışlardır.

MÜHENDİSLİK VE MİMARLIK MESLEKİ DAVRANIŞ KURALLARI
{İlk Taslak)
Giriş

Mühendislik ve mimarlık hizmetleri, gerek tek tek bireylerin, gerekse toplumun günlük yaşamının her noktasını daha çok etkilemekte, bu etki günümüzle , sınırlı kalmayıp geleceğimizi ve kaynaklarımızın kullanımını da kapsamaktadır. Bu nedenle de, mühendislerin ve mimarların topluma, yaşadıkları çağa, doğaya karşı sorumlulukları da hizmetlerinin kapsamıyla aynı oranda artmaktadır. Ülkemiz gibi, gelişme sürecini tamamlamamış bulunan ülkelerde bu toplumsal sorumluluk daha da fazladır. Bu sorumlulukların yanı sıra, mühendisler ve mimarların kendilerine ve meslektaşlarına karşı sorumlu oldukları da kuşkusuzdur.

Türkiye'de mesleki etkinliklerde bulunan mühendisler ve mimarlar, aşağıda tanımlanan kurallara uymayı, uyulması için meslektaşlarını uyarmayı bir görev sayarlar. Bu görevin ödülü, toplumun refahı ve mutluluğu olacaktır.

Topluma Karşı Sorumluluklar

Mühendisler ve Mimarlar,

1 . Mesleki bilgi, beceri ve deneyimlerini, toplumun ortak çıkarları, insani kazanımların ve kültürel mirasın korunması ve insan refahının gelişimi için kullanırlar. Toplumun sağlığı, güvenliği ve refahı için duymuş oldukları sorumluluk her zaman kendi kişisel çıkarlarının, meslektaşlarının çıkarlarının ya da mimar ve mühendisler topluluğunun çıkarlarının üstünde yer alır.

2. Kendilerinden istenen İşin toplum ve çevre için ciddi bir tehlike yaratacağı

sonucuna varırlarsa ve bu konudaki mesleki yargıları işveren ya da müşteri tarafından dikkate alınmıyorsa, görüşlerini işverene ya da müşterilerine yazılı olarak bildirirler; sonuç alamamaları durumunda meslek örgütlerini ve gerektiğinde kamu oyunu bilgilendirirler.

3. Toplumun ilgi alanı içinde bulunan teknik konulardaki görüşlerini, raporlarını, konuyu yerinde ve tam anlamıyla araştırmış, incelemiş ve yeterli bir bilgi ve verilerle ile donanmış olarak, adil, dürüst ve nesnel bir biçimde açıklarlar ve imzalarlar.

4. İşyerlerindeki sağlığı ve güvenliği geliştirirler.

5. İşverenleri, müşterileri, meslektaşları da dahil olmak üzere, toplumdaki herkese adil, dürüst ve iyi niyetle davranırlar.

Doğaya ve Çevreye Karşı Sorumluluklar

Mühendisler ve Mimarlar, mesleki faaliyetleri sırasında doğayı ve çevreyi korumayı mesleki sorumluluklarının ayrılmaz bir parçası olarak görürler, yaptıkları projelerin ve uygulamaların doğayla uyumlu ve doğa üzerinde en az tahribatı yapacak düzeyde olmasına çaba harcarlar, doğal kaynakların ve enerjinin tasarrufuna özel önem verirler.

İşverene ve Müşteriye Karşı Sorumluluklar

Mühendisler ve Mimarlar,

1. İşveren/müşteriyle teknik konulardaki mesleki alışverişlerinde her zaman güvenilir bir iş gören ya da vekil ya da danışman olarak ve işveren/müşterinin çıkarları için, toplumun refah ve sağlığını ve güvenliğini tehlikeye atmaksızın, mesleki beceri ve deneyimlerini sonuna kadar kullanarak, uygun ve düzgün bir iş standardı ile çalışırlar.

2. İşverenleri ya da müşterileriyle olan iş ilişkilerini etkileyecek şekilde doğrudan ya da dolaylı olarak herhangi bir armağan, para ya da hizmet ya da iş teklifi kabul etmezler; başkalarına teklif etmezler, mesleki ilişkilerini geliştirmek amacıyla siyasal amaçlı bağış yapmazlar.

Mesleğe ve Meslektaşına Karşı Sorumluluklar

Mühendisler ve Mimarlar,

1. Mesleki faaliyetlerini tüm meslektaşlarının güvenini kazanacak bir biçimde; tüm üyelerin ve mesleğin saygınlığına azami özen göstererek sürdürürler

2. Tüm meslektaşlarına ve astlarına saygıyla yaklaşırlar; meslektaşlarıyla haksız rekabet içinde olmazlar ve astlarının gelişimi için özel çaba harcarlar, onlara yardımcı olurlar

3. Yalnızca yeterli oldukları alanlarda mesleki hizmet verirler, danışmanlık yaparlar.

4. Meslek örgütlerinin faaliyetlerine aktif olarak kâılmaya çaba gösterirler, onları desteklerler, mesleğin gelişmesine katkıda bulunurlar.

5. Hak ve ayrıcalıklarını kimseye devretmezler.

6. Bu mesleki davranış kurallarına aykırı davrananlara yardımcı olmazlar, onların faaliyetlerinin içinde yer almazlar; bu kurallara uygun davrananları bütün güçleriyle desteklerler.

Kendilerine Karşı Sorumlulukları

Mühendisler ve Mimarlar,

1. Mesleki bilgilerini her zaman tazelerler; mesleki alanlarındaki en son gelişmeleri izlerler; gerektiğinde kendi mesleki faaliyet alanlarındaki ya da başka alanlardaki mimar ve mühendislerle görüş alışverişi yaparlar.

2. Mesleki faaliyetlerine ilişkin olarak meslektaşlarının dürüst ve nesnel eleştirilerini dikkate alırlar, gerektiğinde, kendileri de eleştirmekten kaçınmazlar.

TARTIŞMA NOTLARI

Neyi Tartışıyoruz?

1998 yılında meydana gelen Ceyhan-Misis Depremi mühendislik ve mimarlık mesleğini kamuoyunun önünde tartışmalı duruma getirdi. Binalar yıkılmıştı, bu binaların altında insanlar can vermişti. Kimlerdi bu doğal afetin felakete dönüşmesinin sorumluları? Projeleri çizen, uygulamayı yapan, kontrollük hizmeti veren mimarlar-mühendisler mi, inşaatları teknik gereklere uygun yapmayan/ yapamayan müteahhitler mi, yapıyı denetlemeyen yerel yönetimler mi? Hepsi mi? Bu somut olayda sorumluluk konusunun tartışılmaya başlanmasıyla birlikte, mühendislerin ve mimarların genel olarak hak ve yükümlülüklerinin tartışılması da sürdü. Her olay bu kadar açık ve anlaşılır olmayabilir. Her olay bir yasal kovuşturmanın konusu olmayabilir. Ama öte yandan orta ve uzun vadede topluma, çevreye zararlı olabilir. Mühendislik ve mimarlık pratiğinde karşılaştığımız ya da karşılaşılabileceğimiz başka bazı olayları da sıralamakta ve ne yapılması gerektiğini düşünmekte yarar var. Örneğin aşağıdaki olaylarda nasıl karar verilmesi gerekecek?

- Bir inşaat firmasında çalışıyorsunuz. İşvereninizin sizden yapmanızı istediği iş kentin mimari dokusunu allak bullak edecek. Kentin dokusunun ve tarihsel değerlerin yara alacağını mesleki bilgi ve deneyiminiz sonucunda kestirebiliyorsunuz. İşverene uyarıda bulunuyorsunuz, ama o uyarılarınıza kulak asmıyor. İşin bu şekilde yapılması mesleki ve ahlaki inançlarınıza son derece

ters geliyor. Ancak görüşlerinizde ısrar ederseniz de işinizi yitirebilirsiniz. Bu durumda ne yapmanız gerekir? İş mi bırakacaksınız? Yetkili makamlara, meslek örgütlerine mi başvuracaksınız?

- Makina Mühendisleri Odası'nın kendisine yapılan müracaat sonucunda vinci muayenesi ile görevlendirmiş olduğu bir mühendis arkadaşınızın yazdığı raporda vinci yüzünü bile görmeden "sağlamdır" diye imza attığını saptadınız. Kendisine dostça uyarıda bulundunuz, ama sizi dinlemedi. Odaya haber

verdiğiniz taktirde arkadaşınızı ele vermiş olacaksınız; vermediğiniz taktirde de meslek adına en azından büyük bir özensizliğe ortak olacağınızı biliyorsunuz. Nasıl davranmak gerekir?

- Benzer bir örneği de maden mühendisliği alanından verelim. Madenlerde kaza olmasın diye yasa gereği bir maden mühendisi "fenni mesul" olarak atanmış. Ama o madene hiç inmeden parasını alıyor. Bir süre sonra onu taklit edenlerin sayısı artıyor. Durum ilgili mühendisler açısından nasıl yorumlanabilir? Konu meslek ahlakını ilgilendirir mi?

- Mahkeme tarafından bilirkişi tayin edilen bir mühendis bilirkişiliğini kötüye

kullanmayı meslek haline getirmiş, kimden rüşvet alırsa ya da kimin hatırı daha fazlaysa onu haklı çıkaracak rapor yazıyor. Böyle giderse bu " mesleği" daha uzun yıllar sürdürecektir.

- O eski bir mühendis. Ne var ki uzun zamandır mesleki bilgisini artırmak için hiçbir şey yapmıyor. Yeni mühendislik kavramları ve uygulamalarına çok yabancı. Yeni malzeme ve teknikleri bilmediği için müşterisinin siparişini çok pahalıya mal ediyor ve onu zarara sokuyor.

- Ondan tarım alanı yaratmak için bir gölü kurutma faaliyetine katılması isteniyor ve o da kabul ediyor. Tarıma yeni bir alan açmakla çok iyi bir şey yapacağından fazlasıyla emin. Konuyu araştırmaya gerek duymuyor. Bu şekilde tarıma açılan alanlarda bir süre sonra toprakta tuzlanma olabileceğini, tarım yapılamayabileceğini ve kurutulan gölde yaşayan canlıların yaşama alanlarını yitirebileceğini bilmiyor ya da dikkate almıyor. Konu yanlış bir mesleki davranış mıdır?

- Bir meslektaşımız atıklarını denize boşaltan bir firmanın yöneticisi. Atıklar için bir tesis yapmak gerektiğini o da biliyor, ama firmanın parasal olanakları elvermiyor. Denizi her gün kirletiyor olmak mesleki ve ahlaki inançlarına ters düşüyor. Ancak "çaresizliğimi ve iyi niyetli olduğumu herkes bildiğine göre sorun yok" diye düşünüyor. Durum meslek etiği açısından ele alındığında nasıl bir sonuç ortaya çıkar?

- Bir kamu kuruluşunun ihalelerine sürekli olarak girmekte olan bir mühendislik firması bir süre sonra o kamu kuruluşunda ihaleleri hazırlamakla görevli olan mühendise/mimara görev öneriyor. Mühendis/Mimar görevi kabul etmeli midir?

- Müteahhit karnesi almaya hak kazanmış bir mühendis / mimar bu karneyi kullanmıyor. Bu karneyi kiralamak üzere kendisine bir öneri geliyor. Mühendis / Mimar ne yapmalıdır?

- Bir kamu kurumunda çalışmakta olan kontrol mühendisi kontrollük hizmeti yapmak üzere şantiye binasına müteahhidin arabasıyla gidip geliyor. Kamu kuruluşunda çalışmakta olan bir başka mühendis ise kendisiyle iş yapan müteahhit firma yetkililerinden armağanlar almakta sakınca görmüyor. Bu durumlar meslek etiği ile bağdaşır mı?

- Bir mühendis, müşterisinin projesinin belli bölümlerini iş güvenliği açısından riskli buluyor, müşteri bu görüşe katılmıyor. Sonunda mühendis işi sürdürmeyi reddediyor, bu arada, karşılığını almış olmakla birlikte, yaptığı çizimleri de müşteriye vermiyor. Mühendisin davranışı meslek ahlakına uygun mu? Çizimleri müşterisine vermemesi haklı bir davranış mı?

Bu tür soruların ve olayların sayısı kolaylıkla artabilir. Bunlar günlük yaşamımızda karşılaşılabileceğimiz durumlardır. Acaba bunlar üzerinde daha uzun düşünmenin ve mimarlık ve mühendislik mesleğinin daha iyi bir biçimde yapılması bakımından bazı çözüm yolları aramanın zamanı geldi mi ? Ya da şimdi neden kalkıp da bu durumları sorgulama gereği duyuyoruz? Bu soruyu yanıtlamak için başka mesleklerde ne gibi gelişmeler olmuş, ona bir bakalım.

Çeşitli Mesleklerde Davranış Kuralları

Bilindiği gibi hekimler ve avukatlar kendi mesleklerini hakkıyla ve doğru yapabilmek için bazı "mesleki davranış kurallarına" ya da "etik kurallara" sahip bulunuyorlar. Deontoloji (ahlaki yükümlülükler bilgisi) adı da verilebilen bu kurallar meslek yaşamını düzenliyor ve onlara mesleki yükümlülüklerinin nerede başlayıp, nerede bittiğini gösteriyor. Özellikle hekimler hastalarına zarar vermemek, toplumun çıkarlarını korumak ve mesleklerine sahip çıkmak için bu kuralları daha okul sıralarında öğreniyorlar. Son günlerde gazeteciler de mesleki hak ve sorumluluklarının neler olduğunu saptayarak bütün meslektaşlarının bunlara uymasını istediler. Toplumun çıkarıcı bir takını gazetecilik pratiklerinden zarar görmesini engellemek için yapılan bu girişim daha henüz çok yeni. Sonuçlarının alınması için ciddi bir mücadele gerektiği açık. Benzer bir gelişmenin de reklamcılık sektöründe yaşanmakta olduğunu görüyoruz.

TMMOB anayasada ve ilgili yasalarda belirtilmiş görevleri çerçevesinde şimdiye kadar mesleki davranış alanında da çıkan sorunları çözüme kavuşturmaya çalıştı. 6235 sayılı yasa TMMOB'ye "...mesleğin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak, meslek mensuplarının birbirleriyle ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hakim kılmak üzere meslek disiplinini ve ahlakını korumak için gerekli gördüğü bütün teşebbüs ve faaliyetlerde bulunmak..." görevini verdiği için bugüne dek TMMOB'ye bağlı odalar, üyelerinin tüzüklerine uymayan durumlarını onur kurullarına götürdüler ve onur kurulları tüzüklerin çerçevesinde yasa tarafından da verilmiş olan bu görevi yerine getirmeye çalıştılar. Ancak öyle görünüyor ki, mimar ve mühendisler olarak bizler için mesleğimizin bazı davranış kurallarını tanımlamak ve onları ısrarla kollamak, bu kuralları titizlikle uygulayanları desteklemek üzere dayanışma içinde olmak gibi bir zorunluluk da gündemde yer alıyor. Sözü ettiğimiz bu mesleki davranış kurallarına etik kurallar* adı da veriliyor.

Etik Nedir? Etik Kurallar ya da Mesleki Davranış Kuralları Nelerdir?

Bu noktada etik konusu üzerinde durmak gerekiyor; ancak bunu yaparken bu notları hazırlayan bizler de kendi uzmanlık sınırlarımızı fazla zorlamamaya çaba harcadık. Felsefecilerin görüşlerinden yararlanmakla birlikte onların uzmanlık alanına girmek istemedik. Etik felsefesi ya da ahlak felsefesi felsefenin en eski konularından birisidir. Neyin iyi, neyin kötü olduğu, doğrunun yanlışın ne anlama geldiği konuları felsefenin başından beri tartıştığı konulardır. Pek çok felsefeciye göre etik ile ahlak arasında ayrımlar yapmak gerekiyor. (Tabii oldukça fazla etik ve ahlak tanımı olduğunu da belirtmeliyiz.) Bir kısım felsefeciye göre, ahlak insanların yaşamları sırasında uydukları ilkeler, erdemler vb.dir. Ahlak felsefesi ise ahlak ve onun doğası üzerine, onun temelleri üzerine yapılan düşünme eylemi, neyin daha doğru, daha iyi olabileceğine ilişkin bir arayıştır. Dolayısıyla etik açık uçlu ve felsefi olarak mantık ve metodoloji gibi ahlakın alanının ötesine geçebilen konuları da kapsayabilen bir alandır.

Peki, neyin etik olduğuna, neyin etik olmadığına nasıl karar verilecektir?

Gerçekten de neyin ahlaki, adil ve uygun olmak bakımından referans oluşturacağına mutlak bir yanıtı yoktur. Yasalar gibi insanların davranış kuralları da kaynağını toplumdan ve toplumu biçimlendiren üretim

ilişkilerinden alırlar ve üretim ilişkilerinin ve toplumun değişimine koşut olarak değişirler de. Bu nedenle, "iyi-kötü", "doğru-yanlış" kavramları, üretim ilişkilerinin, dolayısıyla egemenlik ilişkilerinin neresinde olduğuna göre değişir. Ama bu değişime karşın artık insanlığın binlerce yıllık geçmişinden süzülen ve evrensel olarak nitelendirilebilecek değerlerin varlığından da söz edilebilir, örneğin yalan söylememek; insanları bilerek incitmek; kendi çıkarlarını korurken başkalarına zarar vermemek; zor durumda olanın yardımına koşmak; dürüst olmak; adil olmak; sır saklamak gibi. Bu alanda çeşitli bakış açılarının bulunduğunu söylemekle yetinelim ve esas tartışma konumuz olan meslek etiği ya da mesleki davranış kuralları konusuna dönelim. Mesleki davranış kuralları ya da İngilizce konuşulan ülkelerde daha çok kullanılan deyimle "etik kuralları" (code of ethics), genel anlamda doğruyu, iyiyi aramazlar. Mesleki davranış ya da mesleki etik kuralları, bir mesleğin yerine getirilmesi sırasında ve bu mesleki hizmetlerle sınırlı olmak üzere, neyin yapılması, neyin yapılmaması gerektiğini belirlemeye çalışırlar. Tartışma Notları'nın giriş bölümünde yer alan örnek konular bunlardan birkaçıdır. Bizim konumuzla ilgili olarak etik kuralları ile kastettiğimiz, bir mesleğin uygulanması sırasında topluma, hizmetin sunulduğu kişiye, mesleğe ve meslektaşlara yönelik ahlaki, yerinde ve adil olduğuna inanılan davranış ilkeleridir. Eğer mesleki bir örgüt tarafından etik kurallar saptanmışsa, neyin yerinde, ahlaki ve adil olduğu bu kurallar çerçevesinde tanımlanmaya çalışılmış demektir. Açıktır ki bu kuralların saptanmış olmasından ve uygulamaya konulmasından amaçlanan zaten mesleki yaşamı boyunca ısrarla bu ilkeleri uygulamakta olanların desteklenmesi, yeni mühendis ve mimarların yanlış yapmasının önlenmesidir. Öte yandan, tabii ki meslek davranış kurallarının belirlenmesi ya da uygulanması ile "sorunların çözüleceği" gibi bir beklenti de söz konusu olmamalıdır. Ancak, bu kuradan uygulamakla kimi yanlışlıklara engel olma fırsatı da yakalanmış olacaktır.

Temel amaç, mühendislik ve mimarlık mesleğinin insanlara daha iyi hizmet etmesi için kılavuzluk görevini sağlamaktır. Amaç kişilerin damgalanması, "ahlaklı-ahlaksız" olarak nitelendirilmesi, bu kuralların siyasal-kişisel-yönetimsel vb. amaçlarla kullanılması değildir. Kısacası mesleki davranış kuralları ile "mühendislik ve mimarlık hizmetini ne yaparsak, nasıl davranırsak daha iyi veririz" sorusuna yanıt aramış oluyoruz. Bir örgütün etik kurallar geliştirmesi ve uygulamaya sokmasının pek çok bakımdan tartışmalı bir süreç olduğuna da dikkat çekmek isteriz. Dünyada etik kurallar belirleyen ya da belirlemeyen örgütler, etik kurallardan yana olan ya da olmayan felsefeciler vardır. Örneğin kimi felsefecilere göre, etik açık uçlu ve eleştirel bir alandır ve bir mesleki kesimin büyük çoğunluğu tarafından benimsenmiş olsa bile o kesimin tümüne etik kurallar dayatmak etik bir şey değildir. Ayrıca bir meslektaşın eyleminin "ahlaklı" ya da "ahlaksız" türünden nitelenmesi bir meslek örgütünün de görevi olmamalıdır.

Biz bu taslağı hazırlarken en geniş tartışmanın yürütülmesinden yana olduk. Mesleki etik kuralları, mesleki ahlak kuralları ve mesleki davranış kuralları deyimlerini birlikte ve eşanlı olarak kullanmaya özen gösterdik ki, bu kuralların hazırlanması ve uygulanması ile amacımızın ahlaki yargılarda bulunmak değil, mimar ve mühendisler için mesleki pratikleri sırasında daha iyi ve daha doğru, daha yararlı olana ulaşmak olduğu ortaya çıkabilin.

Mühendislik ve Mimarlık Hizmetleri

"Mesleki Davranış Kuralları" ya da "etik kuralları" olarak

adlandırdığımız kurallar, bir meslek mensubunun, o meslekle ilgili etkinlikleri kapsamındaki işlerle ilgili olacaktır. Mühendisler ve mimarlar ne yaparlar? Diğer meslekler gibi, özel bir eğitimle kazanılan mühendislik, bilim ve teknik bilginin kullanımıyla, tek tek insanların ya da toplumun kullandığı sistemlerin, hizmetlerin, ürünlerin ya da malların üretilmesini içerir.

Mühendislik çağdaş anlamıyla sanayi devriminin bir ürünüdür ve belirtilmiş bir gereksinmeye bilimsel ve teknik çözüm getirme sanatı olarak tanımlanabilir. Mühendislik kapsamındaki hizmetler, ihtiyacın belirgin bir biçimde tanımlanması, danışmanlık, ön tasarım, uygulama tasarımı, yapılabirlik araştırması, imalat yöntemi seçimi, örnek/ model yapımı, yapımın denetlenmesi, teknik pazarlama, dağıtım, tüketim, işletme ve bakım hizmetleri olarak sıralanabilir.

Mimarlık mesleğinde ise genellikle kullanışlı/dayanıklı/estetik ürünler ortaya çıkartmak mesleki bir amaç olarak kabul edilir. Bütün Türkiye'de geçerli olmasını amaçladığımız ve TMMOB bünyesinde uygulamaya sokulacak etik kurallar hazırlanırken temel olan, bu büyük mimar ve mühendis topluluğunun neyin iyi, neyin adil, neyin uygun, neyin ahlaklı olduğuna ilişkin tartışmasından, mesleki pratiğini masaya yatırmışından süzülüp gelen ilkelerin, kuralların bulunup çıkartılmasıdır. Kuşkusuz mesleki pratiğimiz ve toplum sürekli değişmekte olduğuna göre bunlar da her zaman yeniden tartışılarak güncelleştirilmek durumundadır.

Ayrıca bu kural ve ilkelerin bir kısmı yasa hükmü haline gelmiş de olabilir. Ancak mesleki davranış ilkeleri yasalardan çok daha geniş kapsamlı olan ilkelerdir.

Mühendislik Örgütlerinde Etik Kuralların Gelişimi

Konuyu açmak için dünyada mesleki davranış kurallarının gelişimine ilişkin kimi örnekler vermekte yarar vardır. Sivil alandaki mühendislerin 1820'lerde örgütlenmeye başladıkları biliniyor. Yapmış olduğumuz küçük araştırmaya göre mühendislik ve mimarlık alanında ilk mesleki davranış ilkeleri ise endüstrileşmenin beşiği olan İngiltere'de 22 Şubat 1910'da İngiltere İnşaat Mühendisleri Kurumu tarafından kabul edildi. Ancak mühendis ve mimar odalarının etik ile ilgili çalışmaları çok daha gerilere gidiyor.

Örneğin Amerika Mimarlar Enstitüsü daha 1870 yılında mesleki rekabeti düzenleyen kurallar oluşturdu. Amerikan İnşaat Mühendisleri Odası'nın gündemine de etik standartlarla ilgili öneriler 1902'lerde geldi. Amerikan Elektrik Mühendisleri Enstitüsü 1907 yılında bir taslak hazırladı. İngiltere'de kabul edilmiş etik kurallar baz alınarak Amerika'daki ilk mesleki davranış kuralları Amerikan Danışman Mühendisler Enstitüsü tarafından kabul edildi. 1912 yılında Amerikan elektrik mühendislerinin, 1912 yılında da kimya mühendislerinin örgütleri etik kuralları uygulamaya soktular. Amerikan Makina Mühendisleri Odası 1914 yılında tüm mühendislik kuruluşları tarafından kabul edilebileceğini düşündüğü etik kuralları hazırladı. Gene 1914 yılında Amerikan İnşaat Mühendisleri kısmi bir etik kurallar manzumesini benimsedi ve bunların uygulamaya konulması için yoğun uğraş vermeye başladı. Bunları diğer mühendis odaları izledi. Ancak tüm odaların ortaklaşa kabul edeceği mesleki davranış kurallarının hazırlanması için çalışmaların daha uzunca bir süre aralıksız sürdürülmesi gerekti.

Amerika Birleşik Devletleri'nde 1968 yılında mühendislik ve mimarlık alanında ortak etik kuralları oluşturulmak amacıyla bir taslak hazırlandı. Ancak odaların altısı taslağın tümünü kabul ederken, iki oda yalnızca "Temel İlkeler"

bölümünü uygun gördü ve diğer iki oda da taslağı hiç uygun görmedi. 1976 yılına gelindiğinde ortak etik kuralları oluşturmak için çalışmaları sürdüren katılımcı odaların 'sekizi "Temel İlkeler" bölümünü, artısı "Temel Kurallar"ı ve yalnızca bir tanesi de yol gösterici/kılavuz kuralları kabul etti. Amerika'da mesleki davranış kurallarını yetkinleştirme ve ortak duruma getirme uğraşı halen de sürüyor.

Avrupa'da her ülkede odaların ve onların üst kuruluşlarının kabul ettiği mesleki davranış kurallarının yanı sıra Avrupa Ulusal Mühendislik Birlikleri Federasyonu (FEANI) tarafından kabul edilmiş olan etik kurallar da bulunmaktadır. Bir mühendis Avrupa Mühendisi unvanını taşıdığı sürece bu etik kurallara uymak zorundadır.

Ülkemizde Durum

Yeniden ülkemizde ne tür mesleki davranış kurallarının geçerli olması gerektiği sorununa dönecek olursak, bu kuralların büyük bir çoğunluk tarafından kabul görmüş ve uygulanabilir olması gerektiği gerçeğinin altı çizilmelidir. Gerçekten de, çok haklı görülebilecek, ama uygulanma yeteneği olmayan kurallar yerine uygulanma yeteneği olan kararlar üretmek daha doğru olsa gerektir.

Öte yandan, karşımıza şöyle bir sorunun çıkacağını da söyleyebiliriz : Örneğin rüşvet alma ya da verme eyleminin önüne geçilmesinin mesleki davranış ilkeleri içinde yer alması gerektiği kuşkusuzdur. Ama geçmişte - mühendis kökenli- bir başbakanın bile rüşvet almayı sevimli göstermesi gibi vahim durumların var olduğu, toplumdaki çürümenin yaygınlaştırıldığı göz önüne alınırsa, bu mesleki kuralın uygulamaya sokulmasının toplumdaki çürümeye karşı bir mücadeleyle desteklenmesi sağlanamadıkça sonuca ulaşmakta zorlanılabileceği açıktır. Bir başka örneği de çevre alanından verelim. TMMOB üyelerinin mesleki faaliyetleri sırasında çevreyi korumalarına büyük önem verebilir, bunu etik bir sorumluluk haline getirebilir ve hatta yaptırım uygulayabilir. Ancak mimar ve mühendislerin çevre konusunda mesleki davranış ilkelerine uymaları çok önemli olmakla birlikte, bireysel çabanın yeterli olmadığı ve topluca mücadele etmek, politik kararları değiştirmeye çalışmak, çıkarıcılığa, yağmaya karşı koymak gibi TMMOB ve bağlı odaların bugüne kadar kendi alanlarında sürdürdükleri önemli bir görev ağırlığını korumayı sürdürecektir.

Kısacası mesleki davranış kuralları hem gerçekçi ve uygulanabilir olmalıdır, hem de mimar ve mühendislerin örgütlü mücadelesiyle desteklenmelidir.

TMMOB de yaptığı çalışmalarla bu alandaki sorumluluklarını yerine getirmeyi amaçlamıştır. Meslek davranış kuralları odaklı çalışmaların sayısı çok olmamakla birlikte, konu Tüzük çalışmalarında, üye toplantılarında, yayınlarda gündeme gelmiş, özetlikle FEANI üyeliği için yapılan başvuru sonunda konuya ilişkin uluslararası belgeler çeşitli organlarda ve başka çalışmalarda ele alınmıştır. Kısaca aşağıdaki Örnekleri vermekle yetinelim:

=> Mühendisin Yemini TMMOB'nin ilk kuruluş yıllarında yürürlüğe koyulan bir belgedir "Bana verilen mühendislik unvanına daima layık olmaya, onun bana sağladığı yetki ve yüklediği sorumluluğu bilerek, hangi şartlar altında olursa olsun onları ancak iyiye kutlanmaya, yurduma ve insanlığa yararlı olmaya, kendimi ve mesleğimi maddi ve manevi alanlarda yükseltmeye çalışacağıma namusum üzerine yemin ederim." Bu yemin bugün halâ kimi

üniversitelerimizin mühendislik bölümlerinde öğretilmektedir. ;

=> 1956 yılında "6235 Sayılı TMMOB Kanunu Hakkında Birlik ve Oda Çalışmaları" çerçevesinde "USA Engineers, Council for Professional Development" 25 Ekim 1947 tarihli belgeden derlenen "Mühendislerin Ahlak Kaideleri" adlı bir çalışma yayınlanmıştır.

=> Mimarlar Odasının 1971 yılında yürürlüğe koyduğu " Mimarlık mesleğinin Uygulama, Mimarlar Arası Dayanışma, Mimarlık Şeref ve Haysiyetini Koruma Yönetmeliği" mimarlarının uymak zorunda oldukları kuralları belirlemektedir. (Yönetmelik ekte verilmiştir.) Ayrıca doğrudan doğruya etik kurallarının belirlenmesi gibi bir amacı olmakta birlikte 7 -9 Ekim 1993 tarihinde Türkiye Mimarlığı Sempozyumunda "Kimlik Meşruyet, Etik" konusu ele alınmıştır.

=> 1997 yılında WFEO ve FEANİ üyeliği çerçevesinde "etik kuralları" çalışma ve düzenlemeleri yapılmış ancak sonuçlandırılmamıştır.

=> Nihayet konuya ilişkin en son etkinlik, Makina M.O. tarafından 20-23 Ekim 1997 tarihinde düzenlenen III. Ulusal Tesisat Mühendisliği Kongresindeki "Mühendislik Etiği Paneli" ve bu panel ile ilgili yayın olmuştur.

Mühendislik ve Mimarlık Eğitimi İçinde Etik Eğitiminin Yeri

Yurtdışında mühendislik ve mimarlık eğitimi veren eğitim kurumlarında mesleki etik eğitimi özel bir yer tutmaktadır. Konu son yıllarda daha da önem kazanmaktadır. ABET (Accreditation Board for Engineering and Technology) akreditasyon için etik eğitimi zorunlu görmektedir. ŞEFİ (Avrupa Mühendislik Eğitimi Demeği) tüm Avrupa için geçerli olabilecek bir çerçeve program üzerinde çalışmaktadır.

Bu "Tartışma Notları" hazırlanırken üniversitelerimize yazı yazılmış, çalışmalar hakkında bilgi verilmiş ve "meslek etiği eğitimi" verip vermedikleri sorulmuştur. Verilmiş olan yanıtlardan üniversitelerimizin gündemine mesleki etik konusunun süratle girmekte olduğu görülmüştür. Şu anda Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nde Mimarlık Fakültesi'nde ve Maden Mühendisliği Bölümü'nde doğrudan doğruya mesleki etik dersleri verilmektedir. Bazı bölümlerde de bu konu mühendislik dersleri içinde ele alınmaktadır. ABET süreci içinde konunun başka başka bölümlerde de ele alınması doğrultusunda bir eğilim gözlenmektedir. Bilkent Üniversitesi'nde bilim, teknoloji, kalkınma, çevre ve toplum gibi konuları ele alan zorunlu bir dersin ana başlıklarından birisini de etik konusu oluşturmaktadır. Hacettepe Üniversitesi'nde bu konu şimdilik bazı derslerin içinde ele alınmaktadır. Dokuz Eylül Üniversitesi Senatosu etik eğitimi tüm birimler için gerekli görmüş ve bazı bölümlerde de dersleri başlatmış bulunmaktadır. Boğaziçi Üniversitesi de ABET süreci ile birlikte konuya daha fazla girmenin hazırlıklarını yapmaktadır. Şu anda bu konu mühendisliğe giriş derslerinden birisinin ana başlıklarından birisini oluşturmaktadır. Her ne kadar etik eğitimi, kurallarla ilgili bir pratik çalışma değilse de, ileride meslek mensubu olacak öğrencilerin, ne tür kurallar dahilinde çalışacağını görebilmesi için etik kurallarının belirlenmiş olması gerekiyor.

Uygulamaya İlişkin Notlar

Dünyada davranış kuralları belirlemiş olan örgütlerin bir çoğunda "etik

kurulları" yer almaktadır. Bunların bir bölümü aynı zamanda "disiplin kurulları" gibi de çalışmaktadır. Görevleri, yetkileri, adları ne olursa olsun, bu kurullar ortaya çıkan konuları büyük bir titizlikle incelemektedirler ve böylelikle geleneklerin oluşmasına, kuralların anlamlarının belirginleşmesine katkıda bulunmaktadır. Bu kurullar, meslek davranış kuralları uygulamasının temelini oluşturmaktadırlar.

Uygulamada, halen görev yapmakta olan Oda Onur Kurulları ile TMMOB Yüksek Onur Kurulu aynı zamanda "Etik Kurulları" davranabilecekleri gibi, TMMOB bünyesinde ve ayrı ayrı Odalarda oluşturulabilecek "Etik Kurulları" tanımlanabilir, özellikle uygulamanın ilk dönemlerinde, bu kurullar, başvuru üzerine tavsiyelerde bulunabilir, kuralların uygulamada denenmesi için çalışabilir. Mesleki Davranış Kurallarının oluşturulmasının hemen ardından bu tür Etik Kurullar kurmak düşünülebileceği gibi, konunun iyice tartışılması, sindirilmesi ve benimsenmesinin ardından bu tür kurulların oluşturulmasına da gidilebilir. Bir başka yaklaşım da, bu kurulları yalnızca esinleyici -kılavuz kurullar olarak görmek ve kovuşturmaya hiç yer vermemek olabilir.

Ne Yapmak İstiyoruz?

TMMOB'nin kuruluş yıllarından başlayarak bugüne kadar çeşitli şekillerde, çeşitli platformlarda ele alınan konu bu kez de Mühendislik Mimarlık Kurultayı çerçevesinde ele alınmaktadır. İşte bu "Tartışma Notları" ile amaçlanan, bu kuralların belirlenmesi, uygulanması, eğitimi için tartışma sürecini başlatmaktır.

Bu "Tartışma Notları"nın amacı da konunun tartışılmasına bir zemin hazırlamaktır. Üyelerimizden bu kuralların belirlenmesi için bir talep var mıdır? Toplumun diğer kesimlerinden böyle bir talep var mıdır? Yoksa kendi kendimizi "cendereye" mi alıyoruz ve kimi meslektaşlarımızın tartışmalar sırasında belirttikleri gibi bunu yapmakla "gereksiz bir iş mi yapıyoruz?" Toplumda çürümenin, yolsuzluğun her kesimi sardığı, meslek kurallarına sahip olanların bile zaman zaman bu kurulları görmezlikten geldiği bir ortamda "bir tek biz mi kaldık?" Yoksa, mühendislik - mimarlık hizmetlerinin yaşamın her geçen gün daha çok noktasında etkisini duyurması, daha çok insanı etkilemesi vb. gibi gelişmeler, toplum yararının korunması gereği, meslek içi düzenlemenin iyileştirilmesini bir zorunluluk haline mi getiriyor?

Etik Kurulları tartışmasının amaçlarından birisi tam da bu tartışma ortamının sağlanmasıdır. Mesleki davranış ilke ve kuralları tartışması her şeyden önce eleştirel bir inceleme süreci olmak zorundadır. Bu süreç ilkelerin ve kuralların belirlenmesi kadar önemlidir. Bu çerçevede hazırlanmış olan taslak olabildiğince yaygın bir biçimde tartışılmaya açılacaktır.

Özetleyecek olursak, bu Tartışma Notları'nın ve Mühendislik Mimarlık Kurultayı sürecinde planlanan üye toplantılarının amacı, aşağıdaki, birbirleriyle ilişkili soruların yanıtlanmasıdır:

1. Bir "Meslek Davranış Kuralları" gerekli midir?

Yukarıda da belirtildiği gibi, mevcut TMMOB Tüzüğü ile Odaların Tüzük ve Yönetmeliklerinde belirlenmiş kurullar dışında ayrıca "Meslek Davranış Kuralları" olmalı mıdır? FEANI ve Avrupa Mühendisliği ya da akreditasyon söz konusu olmasaydı böyle bir gereksinim olacak mıydı? ya da toplumda soygunlar, vurgunlar, çete ilişkileri dururken, toplumun içinde bulunduğu olumsuz koşullardan sorumlu olanlar mühendis ve mimarlar mıdır ki böyle

bir girişimde bulunsunlar?

2. "Mesleki Davranış Kuralları" hangi amaçla belirlenmelidir? Etik kurallarının geliştirilmesinin çeşitli amaçları olabilir.

Bunlardan ilki esinleyici-kılavuz kurallardır. Bu durumda hedeflerin ve ilkelerin genel anlamda belirtilmesi yeterli olacaktır. Bu kuralların ayrıntılı olması da gerekmemektedir. İkinci tür eğitim amaçlı kurallardır. Bu durumda ilkelerle birlikte açık kurallar da belirtilir; bu tür kuralların temel amacı, karmaşık durumlarda, meslektaşların başvurabilecekleri ahlaki kılavuzluk yapmaktır.

Üçüncü tür ise düzenleyici kurallardır. Bu durumda »keler ve kurallar açık bir biçimde -belirlenir ve kurallara- uyulmaması durumunda hangi yaptırımların uygulanacağı belirtilir. TMMOB açısından bu durum, meslek davranış kurallarının tüzük ve yönetmelik hükümlerine yansıtılması anlamına gelecektir. Ayrıca işlemin mevcut organlar aracılığıyla mı (onur kurulları) yoksa yeni oluşturulacak kurullar aracılığıyla mı (etik kurulları) belirlenmelidir.

Etik kuralları sayılan bu üç türün bir bileşimi de olabilir. Şimdi verilmesi gereken karar etik kurallarının hangi amaçla belirleneceğidir? Bu soruya verilecek yânit, kuşkusuz aynı zamanda "etik kurallarının" içeriğini de etkileyecektir.

3. Bu kuralların kapsamı ne olmalıdır?

Kapsamın genişliği ve hangi düzeydeki ayrıntılara inilmesi gerektiği tartışmalı bir konudur. Kapsam öncelikle kuralların amacına bağlıdır. Burada sunduğumuz "Mesleki Davranış Kuralları ilk Taslağı" yalnızca tartışmaları daha verimli kılmak için yapılmış bir girişimdir. Bu taslak özellikle ayrıntılı ve geniş kapsamlı bir biçimde hazırlanmamıştır. Kuralların bu kapsamda tutulması gibi bir zorunluluk yoktur. Ayrıntılar gerekiyor mu, kapsam genişlemeli mi? Bunlar tartışma sürecine katılan mühendisler ve mimarlar tarafından önerilmeli ve kararlaştırılmalıdır.

4. "Mesleki Davranış Kuralları" nasıl ve ne zaman uygulanmalıdır?

Diyelim ki "Mesleki Davranış Kurallarının" gerekliliğine karar verildi. Diyelim ki bu kuralların hangi amaçla belirlendiğine ve kapsamına karar verildi. Bir başka soru gündeme geliyor: bu kurallar hemen mi (yani, tartışma sürecinin sonunda ya TMMOB Genel Kurulunda kabul edilmesiyle birlikte mi), yoksa, örneğin bir dönem sonra mı uygulanmalıdır?

Bu tartışma süreci bize şimdiye dek çok fazla dikkatimizi çekmeyen kimi olayların analizini yapma, dünya pratiğini izleme, kendi özgürlüklerimizi ortaya çıkartma gibi olanaklar tanıyarak ve mesleki üzerine bir yeniden düşünme süreci oluşturarak başlı bir büyük yarar sağlayacaktır. Ayrıca üniversitelerle sağlanacak eşgüdümle birlikte üniversitelerin de etik alanına ağırlıklı yer vermesinin sonucunda, üniversitelerde mühendis adayları bu konuları tartışmış olarak mezun olacakları için çok daha birikimli olarak mesleki faaliyete başlayacaklardır. Öte yandan mühendislik ve mimarlık mesleki davranış kuralları hazırlandıktan sonra mimarlık ve mühendislik alanındaki başka örgütler de bu kuralları alarak kendi örgütlerinde uygulamaya sokabilecek ve böylece kuralları yaygınlaşmasına katkıda bulunabileceklerdir.

Şu anda mesleki davranış kuralları oluşturma görevinin en başındayız. Bu kuralların akıbetinin onların oluşturulmasına ilişkin çalışmanın büyük bir katılımı ve ulaşılabilen her üyenin görüşü alınarak, konunun enine boyuna

tartışılması sağlanarak yapılmasına bağlı olduğuna sanırız her üyemiz katılacaktır.

MESLEKİ ETİK KURALLARINDAN ÖRNEKLER*

TMMOB MİMARLAR ODASI
MİMARLIK MESLEĞİNİ UYGULAMA, MİMARLAR ARASI DAYANIŞMA,
MİMARLIK ŞEREF VE HAYSİYETİNİ KORUMA YÖNETMELİĞİ
(Yürürlük tarihi 13 Şubat 1971)

BÖLÜM I AMAÇ VE KAPSAM

Madde 1 - Bu yönetmelik, mimarlık mesleğini uygulama, mimarlar arası dayanışma, mimarlık şeref ve haysiyeti gereği, Mimarlar Odası üyelerinin uymak zorunda oldukları kuralları kapsar.

Madde 2- Bu yönetmelik, 6235 sayılı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Yasasının 2. maddesi (b) ve (c) fıkralarıyla, TMMOB Yönetmeliğinin 71/f ve Mimarlar Odası Yönetmeliğinin 28. Maddesinin (b) ve (g) fıkralarına dayanılarak yürürlüğe konmuştur ve bütün Mimarlar Odası üyelerini bağlar.

Madde 3- Bu yönetmelikte belirtilen kurallara uymayanlar ve aykırı davranışta bulunanlar Oda Yönetim Kurulunca Haysiyet Divanına sevk olunur.

BÖLÜM II KURALLAR

Madde 4- Mesleki çalışmalarında bütün mimarlar, toplum içinde meslek topluluğunun birer temsilcisi durumundadırlar ve yürürlükte bulunan mimarlıkla ilgili bütün yasa, tüzük ve yönetmeliklere, mesleğin uygulanması konusundaki Oda kararlarına uymak zorundadırlar. Aykırı hareketler meslek haysiyetini zedeleyici davranışlar olarak nitelenir.

Mesleğin yücelmesi ve meslektaşlar arasında dayanışmanın sağlanması için meslek uygulamada Genel Kurul kararlarına veya Genel Kurulun toplanmadığı zamanlarda Oda Yorum Kurulunca aynı mahiyette alınacak kararlara bütün üyeler kayıtsız şartsız uyacaklardır.

Mimarların birbirleri ile ilişkileri;

Madde 5- Mimarların birbirleriyle ilişkilerinde şu esaslar gözetilir:

5.1. Mimarlar doğrudan doğruya ya da dolaylı şekilde meslektaşlarına bilerek zarar verecek duruma düşmekten kendini sakınacaktır.

5.2. Mimar, bir işi alabilmek için başka meslektaşlarını mesleki bakımdan kötüleyici, küçümseyici tarzda hareket etmeyecektir.

5.3. Her mimar, başkası tarafından tanzim edilmiş bir projenin tadilatını müellifinin muvafakati olmadan yapamaz. Müellifi bulunmaması ya da muvafakatini alamaması halinde Mimarlar Odası'nın ilgili Şube yada Temsilciliği arada hakem rolü oynayarak durumu sonuca bağlar.

5.4. Her mimar, projesi başka bir meslektaşı tarafından tanzim edilmiş bir yapının fenni sorumluluğunu kabullenmeden önce durumu proje müellifine bildirmek ve onun muvafakatini almak zorundadır. Muvafakat verilmemesi halinde Mimarlar Odası'nın ilgili Şubesi arada hakem, rolü oynayarak durumu sonuca bağlar.

5.5. Her mimar meslektaşlarının eserlerini ve çalışmalarını tahkir edici bir şekilde eleştirmekten kaçınacaktır. Keza her mimar, kendi eserinin aynı esaslar dahilinde eleştirilmesini hoş karşılamalıdır.

5.6. Her mimar daha önce sınırlı ya da genel yarışması yapılmış yahut teklif alma işi idarece tamamlanarak sonuca bağlanmış ve dolayısıyla en uygun proje müellifi belli olmuş bir iş için işveren tarafından daha sonra kendisine yapılacak iş önerisini Mimarlar Odası'na haber vermek zorundadır. Mimarlar Odası araya girerek böyle bir konuda hakemlik görevini yerine getirir.

Mimarların iş sahipleriyle ilişkileri

Madde 6- Mimarlar, iş sahipleriyle ilişkilerinde aşağıdaki esaslara uyacaklardır:

6.1. Mimar, mesleği ile ilgili her türlü proje ve fenni evrak düzenlenmesi işlerinde ve mesleki tatbikat esnasında bütün bilgisi ve tecrübesi ile toplumun, mimarlık topluluğunun, meslektaşlarının ve mal sahibinin hak ve menfaatlerini korumak ve bu konudaki Oda kurallarına uymak zorundadır.

6.2. Mimar, mal sahibine kanun, tüzük, imar planı ve yönetmeliklerde gösterilenlerden başka özel haklar atacağını ve imtiyazlar sağlayacağını vaat edemez.

6.3. Mimar, mal sahibi ile yaptığı görüşmelerde, mal sahibine bile bile yanıltıcı bilgiler veremez ya da işi olduğundan farklı gösteremez, onun bu konudaki bilgi noksanlığını kötüye kullanamaz.

6.4. Mimar, Mimarlar Odası'nca kabul edilmiş olan mesleki hizmet standartları, asgari ücret tarifesi ile bu yönetmelikte, belirtilen hükümleri ve benzeri gibi meslek uygulamasındaki esastan tespit eden her türlü vesikayı, lüzum hasıl olunca, iş sahibinin bilgisine sunmakla görevlidir.

6.5. Mimar, iş sahibi ile aktettiği sözleşme hükümlerine uymaya, hizmetin yürütülmesinde azami gayret ve iyi niyet sarf etmeye zorunludur. Mimarların iş tutumlarında uyacakları esaslar

Madde 7- Mimarların iş tutumlarında uyacakları esaslar şunlardır:

7.1. Mimar, proje ve yapı tatbikatındaki hizmetler için gerçeğe aykırı olarak kendisinin kaliteli ve ucuz bina yaptığını ya da zamandan tasarruf sağladığını, ucuz ve süratli hizmet yaptığını ya da buna benzer bir hususu ileri sürerek ilan veremez. Hiçbir şekilde reklam yapamaz.

Her mimar ancak bizzat uyguladığı ve baş sorumlusu olduğu bir yapı uygulamasının sistemini yapının teknik özelliklerini ve uygulama sonuçlarını

teşvik ettirmek suretiyle kamuya duyurabilir.

7.2. Mimar, başka bir meslektaşına, ondan herhangi bir menfaat sağlamak amacı ile proje eklerinin düzenlenmesi, mesleki kontrollük ve yapının fenni tatbikatı sorumluluğu hususlarında bir iş tavassutunda bulunamayacağı gibi kendisine başka bir şahıs tarafından bu anlamda yapılacak bir teklifi kabul edemez.

Mimarların bilirkişilik hizmetlerinde uyacakları esaslar
Madde 8- Mimarların bilirkişilik hakemlik ve eksperlik görevlerinde uyacakları esaslar aşağıdadır. Mimarın, bilirkişilik hakemlik ve eksperlik görevlerinde taraflardan ya da onlara bağlı gerçek ve tüzel kişilerden vaki olacak ve kendi lehlerinde karar verilmesini amaç güden herhangi bir menfaat teklifini kabul edemeyeceği tabidir. Fakat mimar, bu teklifi diğer taraf ve ilgili makama duyurmakla görevlidir.

Mimarların yarışmalarda uyacakları esaslar

Madde 9- yarışmalarda mimarlar şu esaslara uymak zorundadırlar.

9.1. Mimarlar her türlü mimarlık ve şehircilik yarışmalarında "Mimarlar Odası Mimarlık ve Şehircilik Yarışmaları Düzeni"ne uygun hareket etmek zorundadır.

9.2. Bütün Mimarlar Odası üyeleri, danışman, asli ve yedek jüri üyesi ve yarışmacı olarak, herhangi bir yarışmanın Mimarlar Odasınınca boykot edildiğinin gazete ile ilan edilmesinden sonra aksine bir yeni duyuru oluncaya kadar boykotta adı geçen jüri çalışmalarına ve yarışmaya katılmamak zorundadır.

9.3. Her mimar, vaktiyle kısmi ya da genel yarışması yapılmış yahut teklif alma işi idarece tamamlanarak sonuca bağlanmış ve dolayısıyla en uygun proje müellifi belli olmuş bir iş için işveren tarafından daha sonra kendisine yapılacak iş teklifini Mimarlar Odası'na haber vermek zorundadır. Mimarlar Odası araya girerek böyle bir konuda hakemlik görevini yerine getirir.

BÖLÜM III YÜRÜRLÜK

Madde 10- Bu yönetmelik değişikliği yayım tarihinden itibaren yürürlüğe girer.

DÜNYA MÜHENDİS ÖRGÜTLERİ FEDERASYONU (WFEO) GENEL İLKELER

Etik genel olarak ahlaki görev ve yükümlülükleri ele alan disiplin ya da çalışma alanı olarak anlaşılır. Bu da beklenebileceği gibi, gerektiği zaman belli bir davranış ya da hareketin uygun olup olmadığına karar verebilmek için kullanılan bir dizi düzenleyici ilke ya da değer ortaya çıkmasına yol açar. Bu ilkeler de genellikle ya idealist ve esinleyici doğaya sahip olan genel yol gösterici ilkeler ya da buna alternatif olarak, daha zorlayıcı duruma getirmek amacıyla yasal veya emir kipinden terimlerle ifade edilmiş bir dizi ayrıntılı ve

özgöl kurallar şeklinde sunulur. Mühendislik mesleği de içinde olmak üzere, kendi kendine ilişkin düzenlemeler yapma yetki ve ayrıcalığı verilmiş olan meslekler, sorumlu mesleki pratiğin temelini ve çerçevesini oluşturan mesleki etik kuralları olarak bir dizi ana ilkeyi benimseyerek ilk alternatifi kabul etme eğilimi içinde olmuşlardır. Bu bağlamdan hareketle de, mesleki etik kuralları zaman zaman yanlış bir biçimde, pasif gözlem amacıyla oluşturulmuş bir dizi davranış "kuralı" olarak yorumlanmıştır. Mesleğini uygulamakta olan mühendisler için daha uygun bir kullanım, gündelik uğraş içinde karar almayı gerektiren durumlarda ana ilkelerin Özünü dinamik bir biçimde, durumun yol açtığı gereksinimlere yanıt vererek yorumlamaktır. Sonuç olarak, mesleki etik kuradan asgari davranış standart! olmaktan çok, profesyonellere günlük çalışmaları içinde yol göstermesi gereken bir dizi ilkeden oluşur.

Özetle, aşağıda sunulmuş olan kurallar modeli, mühendislerin mesleki sorumluluklarını yerine getirmelerine ilişkin olarak mühendislerin ve toplumun beklentilerinin ifadesidir. Kurallar doğruluk, dürüstlük ve güvenilirlik, insan yaşamına ve refahına saygı, hakkaniyet, açıklık, yeterlilik ve sorumluluk genel ilkeleri üzerinde temellendirilmiştir. Bu daha genel etik ilke ve hususların bir bölümünü evrensel uygulanabilirliğinin daha fazla olduğu sanılmakla birlikte, yalnızca tikel olarak profesyonel mühendislik pratiğine uygulanabilir olduğu sanılan ilkeler belirlenmiştir. Bununla birlikte, genel , olarak mesleki etiğin bir bölümünü oluşturduğu düşünülmemeyen etik ilkeler ya da hususlar da zaman zaman mühendisin mesleki rolü ile ilişkili olabilir.

ETİK KURALLAR MODELİ

Profesyonel Mühendisler, onurlu ve ahlaklı bir biçimde davranırlar. Profesyonel Mühendisler doğruluk, dürüstlük ve güvenilirlik değerlerinden yâna tavır alırlar ve insan yaşamını ve refahını ve çevreyi gözetirler. Bu temel ilkeleri korumak üzere, Profesyonel Mühendisler;

- Kamunun güvenliğini, sağlığını ve refahını ve çevrenin korunmasını her şeyin üstünde tutarlar ve işyerlerinde sağlık ve güvenliği geliştirirler.
- Yalnızca yeterli oldukları alanlarda hizmet sunar, danışmanlık yapar yâ da mühendislik görevleri üstlenirler ve işlerini dikkatli ve gayretli bir biçimde yaparlar.
- Müşteri ya da işverenlerinin güvenilir birer iş göreni olarak hareket ederler, mahremiyeti korurlar ve çıkar çatışmalarını açığa çıkartırlar.
- Yeterliliklerini sürdürmek için kendilerini sürekli bilgili kılarlar, uygulama yaptıkları alanda varolan bilgiyi artırmaya çaba gösterirler ve astlarının mesleki gelişimi için olanaklar hazırlarlar.
- Müşterilerine, iş arkadaşlarına ve başkalarına karşı davranışları hakkaniyet ve iyi niyet temelindedir; herkesin hakkını verir, kendi haklarına düşeni kabul ederler; dürüstlük ve hakkaniyet temelinde mesleki eleştiride bulunurlar.
- Hareketlerinin ve projelerinin toplumsal ve çevresel sonuçlarına dikkat ederler ve müşteri ve işverenlerinin de dikkat etmesini sağlarlar ve mühendislik konularını kamuoyu önünde nesnel ve hakikati yansıtır bir biçimde yorumlamaya çaba gösterirler.
- İşveren ve müşterilerine, mühendislik karar ve yargılarına uyulmaması ya da bunların dikkate alınmaması durumunda doğabilecek sonuçları açık bir biçimde anlatırlar.
- Mühendislerin ve başkalarının mühendisliğe ilişkin yasa ya da etik dışı karar ya da uygulamalarını örgütlerine ve/veya gerekli mercilere bildirirler.

ETİK KURALLARIN YORUMLANMASI

Bundan sonraki yorum kısmı, kuralların daha zor ve birbiri ile ilişkili olan bazı bileşenlerini genişletmekte ve tartışmaktadır. Bu ayrıntılı inceleme, kuralların bütün maddelerini genişletmek gibi bir çabayı içermemekle birlikte, madde madde gidilerek de sunulmamıştır. Bu yaklaşımın hedefi, açıklamanın odağını daraltmaktansa, onu genişletmektir. Profesyonel mühendislik etiği, ayrılmaz bir bütün ve sabit kurallara indirgenemez.

[III. Ulusal Tesisat Mühendisliği Kongresi ve Sergisi, MMO Yayın No: 230/3 yayınından alınmıştır]

AVRUPA ULUSAL MÜHENDİS ÖRGÜTLERİ FEDERASYONU (FEANI)

FEANI tarafından kabul edilen ve aşağıda verilen etik kurallar mühendislerin kendi ülkelerinde uymak zorunda oldukları etik kurallara ilave olarak ele alınmaktadır. Bir mühendis AVRUPA MÜHENDİSİ (EUR-ING) unvanını taşıdığı sürece aşağıdaki etik kurallara da uymak zorundadır. FEANI kayıt kütüğünde yer alan bütün mühendisler bilim ve teknolojinin insanlık yararına kullanılması gereği ve mesleki etkinlikleri içerisinde sosyal sorumluluk taşıdıkları bilincine ulaşmış olmalıdırlar. Bu nedenle bu mühendisler aşağıda verilen kurallara uyma ve bu kuralları yerleştirme sorumluluğunu taşırlar.

KİŞİSEL ETİK KURALLARI

- Mühendis yeteneklerini en yüksek düzeyde geliştirerek meslek alanı içerisindeki en iyi uygulama hizmetini verecek şekilde bir anlayışa sahip olmalıdır. Çalıştığı ülkenin yasalarına saygılı olmalıdır.
- Mühendisin mesleki dürüstlüğü ve bilgisel alanda ahlaki davranışı meslek alanında analizini yaptığı çalışmaların yorumun nihai kararının ve bağımsızlığının garantileri olacaktır.
- Mühendis özgür olarak girdiği her işin karşılıklı güvene dayanan anlaşmalarında kendi kendini vicdani sorumluluklarla sınırlandıracaktır.
- Mühendis karşılıklı kabul edilen ilgili iş anlaşmasının dışında hiçbir ödeme kabul etmeyecektir.
- Mühendis mühendislik mesleğine karşı sorumluluklarını meslek örgütlerinin faaliyetleri içerisinde yer alarak ve çalışarak gösterecektir. Özellikle mesleğin gelişmesine ve üyelerin mesleki alanda sürekli eğitimine katkıda bulunabilir.
- Mühendis sadece kullanmaya hak kazandığı unvanları kullanacaktır.

MESLEKİ ETİK KURALLARI

- Mühendis sadece yetkili olduğu alanlardaki işleri yapmayı kabul edecektir.
- Bu sınırlamanın ötesinde uygun uzmanlar işbirliği yapmayı araştıracaktır.
- Mühendis üzerine aldığı işi organize etmek ve sonuçlandırmak ile sorumludur.
- Mühendis kendisinden talep edilen işler konusunda net açıklamalar istemelidir. İşin yapımı süresince karşılaşılabilecek zorlukları aşmak için gerekli tüm tedbirleri alacak ve mal ve can güvenliğini garanti edecektir.
- Mühendis verdiği hizmete ve yüklendiği sorumluluklara karşılık gelen ücreti alacaktır.
- Mühendis verdiği hizmet ve yüklendiği sorumluluklarla ilgili her bir ücretin birbirleri ile uyumlu olmasını sağlamaya çaba gösterecektir.

- Mühendis yaptığı işlerde talep ettiği her bir ücretin sunulan hizmet ve alınan sorumluluklarla uyumlu olmasını sağlamaya çaba gösterecektir.
- Mühendis sağlıklı ve yaşanabilir bir çevreye katkıda bulunmak ve geliştirmek için teknik başarısını en yüksek seviyeye çıkarmak için gayret eder.

SOSYAL SORUMLULUKLAR

Mühendis;

- Amirlerinin, meslektaşlarının ve ikinci derecede ilişkide olduğu kişilerin kişisel haklarını ve taleplerini göz önüne alacak ve onların etik ve mesleki kurallara uymasını sağlayarak bu hak ve taleplere saygılı olacaktır.
- Doğaya, çevreye, sağlığa ve güvenliğe saygılı olarak insanlığın kazanımı ve gelişimi için çalışacaktır.
- Toplumun ilgi alanı içerisinde bulunan teknik konuların tam olarak anlaşılabilmesini sağlayabilmek için yalnızca kendisinin yetkili olduğu alanlarda topluma net bilgiler verecektir.
- Mesleğini uyguladığı ülkenin geleneksel ve kültürel değerlerine en üst seviyede saygılı davranacaktır.

[III. Ulusal Tesisat Mühendisliği Kongresi ve Sergisi, MMO Yayın No: 230/3 yayınından alınmıştır]

ULUSLARARASI MİMARLAR BİRLİĞİ (UIA)

DANIŞMANLIK HİZMETLERİNDE ULUSLARARASI AHLAK KURALLARINI, HANGİ ÜLKEDE OLURSA OLSUN, DANIŞMANLIK HİZMETİ VEREN BÜTÜN MESLEK ADAMLARININ UYACAĞI STANDART DAVRANIŞ KURALLARI OLARAK İLAN EDER

Madde 1. (1) Bütün mesleki girişimlerde her bir ülke için geçerli olan kültür ve değerler sisteminin göz önüne alınması esastır ve standartlar ulusal ölçekte belirlenmelidir. Bu kural, en ileri sanayileşmiş ülkeler için geçerli olan standartların gelişmekte olan ülkeler için uygun olmayabileceği ya da gereksiz sosyal pahalar yaratacağı kaygısının bir gereğidir.

(2) Bir toplum için geçerli olan çözümlerin başka toplumlara zorla kabul ettirilmesi yolunda çaba harcanmayacaktır.

Madde 2. Her ülkenin gelişmesinin sorumluluğunun birincil olarak kendisinde olduğu ilkesine dayanarak, yerel danışmanların veya meslek adamlarının kendi halklarının gereksinimlerini yorumlamakta, kendi ülkelerinin çevresinin nasıl düzenleneceği, planlanacağı, iyileştirileceği ya da zenginleştirileceği konusunda görüş geliştirmekte öncelikli hakları vardır ve bu hakka saygı gösterilmelidir.

Madde 3. Meslek adamlarının şekillendirmek sorumluluğunu üstlendikleri çevreler, halkın yaratıcı dehasının bir ifadesi olmalı ve kültürlerinin Özünü yansıtmalıdır.

Madde 4. Yukarıda belirtilen ilkelerin bir tamamlayıcısı olarak, yabancı bir ülkeden gelen her danışman, bu işi ister hükümetler arası bir anlaşma sonucu, ister kaynak sağlayan kuruluşların öne sürdüğü bir koşul olarak, ya da özel bir sektör projesi olarak almış olsun, projenin uygulandığı ülkedeki danışmanlar ya da meslek adamları ile işbirliği yapacak ve onlarla uyum içinde çalışacaktır.

Madde 5. Uygun teknoloji transferini hızlandırmak için gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin danışmanları, kuracakları karşılıklı ilişkilerle birbirlerine her türlü yardımı ve bilgiye ulaşma olanağını sağlayacaklardır.

Madde 6. Danışmanlık hizmetleri gerekli niteliklere, eğitime, deneyime, yasal kayıt ve çalışma iznine sahip bireysel danışmanlar ya da meslek adamları veya başkanları ve yöneticileri istenen hizmeti verebilecek niteliklere sahip olan ve diğer çalışanlarının gerekli performansı göstermesinden sorumlu olduğu firmalar tarafından yürütülecektir.

Madde 7. Danışmanın mesleki nitelikleri ve dürüstlüğü, hizmet vermekle görevlendirildiği sürece bu hizmetin verildiği ülkenin ve halkının yararına çalışacağına garantisidir.

Madde 8. (1) Danışman, bu sorumluluklar ister iyi bir vatandaş olmanın ister mesleki çalışmalarının doğal sonucu olsun, işverene, topluma ve diğer meslektaşlarına karşı sorumluluklar yükleyen bir mesleği uygulamaktadır. (2) Bu görev ve sorumluluklar ancak, bu kişinin amaçları, davranışları, ahlaki değer yargıları ve yeteneği saygın ve güvenilir olduğu sürece, gereğince yerine getirilebilir.

Madde 9. Her ülkede, temel amacı yasal olarak halkı korumak olan, mesleğe ilişkin yasal düzenlemeler vardır. Bu yasalar ülkeler arasında belirli farklar gösterdiğinden, danışmanlık hizmeti veren meslek adamı bu hizmetin verildiği ülkenin hükümeti tarafından çıkartılan meslek yasalarına ve yasal düzenlemelere uymak ve mesleğin ahlak kurallarına saygı göstermekle yükümlüdür.

Madde 10. (1) Bütün meslek kuruluşlarının ortak hedefleri, mesleğin uygulanışına ilişkin en yüksek düzeyde ahlaki davranış ve mesleki standart kurallarını koymak ve desteklemek, mesleğin üyeleri olan kişilerin mesleki davranışlarına ilişkin düzenlemeler yapmak ve benzer meslek kuruluşları ile işbirliği yapmaktır.

(2) Yukarıda belirtilen amaçlar çerçevesinde, bir meslek kuruluşu, mesleğin herhangi bir üyesi hakkında başka bir meslektaşı, müşterisi, bir meslek kuruluşu ya da bir hükümet tarafından resmen yapılan meslek ahlakına uymayan davranış şikayeti üzerine, şikayetçi hangi ülkede yaşıyor olursa olsun gerekli işlemleri yapmakla yükümlüdür. [Mimarlar Odasından sağlanmıştır]

BİLİM VE MÜHENDİSLİK KURULUŞLARI FEDERASYONU CNISF (FRANSA) KİŞİSEL DAVRANIŞ

• Mühendis, kültürünü ve mesleki yeterliliğini, teknik gelişmelere uygun olarak geliştirir. Kendisini mesleki yeterliliği çerçevesindeki tamamen teknik konularla sınırlamaz ; verdiği hizmeti daha da yararlı kılmak üzere başkalarının konularını da içerecek biçimde bilgisini genişletir.

• Mühendis işine yönelik olarak, profesyonelce dürüstlük, doğruluk ve sorumluluk duygusu temelinde dikkatli bir yaklaşım gösterir. Faaliyette

bulunduğu tüm alanlarda davranışlarına titizlik gösterir.

- Mühendis işini yalnızca kendisine tanınmış mesleki statü çerçevesinde yapar. Yalnızca resmi olarak hak kazanmış olduğu sıfat ve unvanları kullanır.

MESLEKİ DAVRANIŞ

- Mühendis görevini ya da üstlenmiş olduğu işi yalnızca kendisinin yeterli olduğu sınırlar içinde yürütür. Bu sınırların ötesine geçmek gerektiğinde yardım için istekte bulunur.
- Mühendis, kendisine verilmiş olan işi, eğer ücretli bir çalışan ise işverenin, profesyonel bir mühendis ise müşterisinin haklı çıkarlarını dikkate alarak ve mesleğine ilişkin kurallara saygı göstererek örgütler ve tamamlar.
- Mühendis en iyi sonucu, en kısa zamanda, en iyi koşullarda ve kararlaştırılan süre içinde yaratmak üzere çaba gösterir.
- Mühendis kendisine verilen işin tamamlanması için yapmakta olduğu örgütlenmenin ve belirleme, izleme ve görevlerini yapıp yapmadıklarını kontrol etme olanağına sahip olduğu çalışma arkadaşlarının sorumluluğunu üstlenir; aksi taktirde, görevin tümünü, onu yapmak için gerekli tüm araçlarla birlikte devretmelidir.
- Mühendis analiz yaparken ve karar alırken, eyleminin , sonucunda insanlar ve malvarlığı için doğabilecek tüm sonuçları hesaba katar.
- Mühendis, önceden kestirilmeyen bir güçlük nedeniyle ivedi bir eylem gerektiğinde hiç gecikmeksizin gerekli olan ivedi önlemleri alır ve zaman geçirmeden işvereni ya da müşterisini alınması gereken nihai önlemler konusunda haberdar eder.
- Mühendis gerçekleştirdiği işlev ya da yaptığı görev nedeniyle ve üstlenmiş olduğu sorumluluktan ötürü bir ücret hak eder. Üstünde mutabık kalınmış olan ücretin dışında başka bir ödeme ya da armağan kabul etmez.
- Mühendis özgür iradesiyle kabullenmiş olduğu mesleki sır saklama yükümlülüğüne sadakatle bağlı kalır.
- Mühendis işlevini gerçekleştirmek ya da görevlerini yapmak üzere karar verirken ve tavsiyede bulunurken tarafsız ve dürüst davranır.

TOPLUMSAL DAVRANIŞLAR

- Mühendis işlevini gerçekleştirir ya da görevlerini yaparken halkın güvenlik ve sağlığını ve çevrenin rasyonel bir biçimde korunmasını hesaba katar.
- Mühendis toplum içindeki rolünü oynarken üstlerinin, çalışma arkadaşlarının ve astlarının kişiliklerine ve mesleki haklarına saygı gösterir.
- Mühendis kendisine verilmiş olan görevleri yaparken, kendi yeterlilik alanında kesinlikle tarafsız ve güvenilir bilginin yaygınlaşmasına katkıda bulunur; teknik ve bilimsel problemlerin daha yakından anlaşılması için, özellikle mühendislik ve bilim kuruluşlarına katılmış birisi olarak, katkıda bulunur.
- Mühendis yaşadığı toplumun uyumlu bir biçimde büyümesi için yeteneklerini sonuna kadar seferber eder.

[Çeviren: Neşet Kocabıyıköğlü]

ÇEK SERTİFİKALI İNŞAAT MÜHENDİSLERİ VE TEKNİSYENLERİ ODASI I. BÖLÜM: ESASLAR

1. Bu tüzük sertifikalı mühendis ve teknisyenlerin etkinliklerinin yürütülmesini düzenleyen mesleki davranış ve etik esâslarını ihtiva etmektedir.
2. Çek Sertifikalı İnşaat Mühendisleri Odası üyesi sertifikalı mühendis ve

teknisyenler (bundan böyle "sertifikalı kişi" denecektir) yaptıkları yemine uygun olarak bu hükümleri izlemek zorundadırlar ve bunlara uyulması ile ilgili olarak Odaya karşı sorumludurlar.

3. Tüzük aşağıdaki hususlarda ilişkileri itibariyle sertifikalı kişinin davranış, hak ve görevlerini düzenler:

=> toplum => müşteri => meslek => meslektaşlar => Oda

II. BÖLÜM: TOPLUM VE İLİŞKİLER

1. Sertifikalı bir kişi faaliyetlerini icra ederken kamu yararına tam saygı göstermeli, bölgesel planlama düzeyinin, inşaat standartlarının, inşaat kalitesinin artırılmasına katkıda bulunmalı ve bütün faaliyetleri itibariyle çevre geliştirilmesi ve korunmasına sorumlu bir yaklaşım göstermelidir.

Sahalarındaki bilgi ve deneyimlerini iyi bir şekilde kullanmalı, mesleki sorumluluklarını sonuçları itibariyle tutarlılık ve tam sorumluluk içerisinde yürütmelidir.

2. Sertifikalı bir kişi faaliyetlerini yürütürken Odanın iç tüzükleri ve geçerli yasa, yönetmelik ve standartlara uygun olarak davranacaktır.

3. Sertifikalı bir kişi mesleki sorumluluklarını serbest bir iş sahibi olarak yürütecek, girişimsel faaliyetlerin diğer alanlarında genel nesnelliklerin tehlikeye düşmesi durumunda, bu gerçek ite ilgili olarak Odayı ve müşteriyi uyaracaktır.

4. Kamu idaresi ile iş yapan sertifikalı bir kişi kendisinin düzenlenmesini yaptığı ya da düzenlenmesine katıldığı belge veya talimatlarla ilgili olarak karar verme yetkisine sahip olamaz.

5. Sertifikalı bir kişi değişik rekabet yolları ile inşaat kalitesinin gelişmesini desteklemelidir. Böyle rekabetlere katılmalı veya imkanları kapsamında bu tür rekabet ortamının başlatılmasını sağlamalıdır. Adil olmayan rekabetlere bilerek katılmamalı veya adil olmayan rekabetlerle verilen siparişleri kabul etmemelidir. Düzenlenmiş olan gayri adil rekabetlerle ilgili olarak Odayı haberdar etmelidir.

III. BÖLÜM: MÜŞTERİ İLE İLİŞKİLER

1. Sertifikalı bir kişi müşterisinin çıkarını korumalı, sipariş ile aldığı işleri yüksek bir mesleki çaba ile yapmalı ve doğru düzeyde yüksek iş standardı ile iş yapmayı hedeflemelidir.

2. Sertifikalı bir kişi, kişisel çıkarını müşteri çıkarının gerisinde tutmalıdır. Eğer bir çıkar çatışması varsa müşterinin iş gerekleri bölüm 2, paragraf 2 hükümleri ile çelişki gösteriyor ise, sertifikalı şahıs müşteriyi bu gerçek itibariyle uarmalı ve sipariştten vazgeçmelidir. Müşteri ile müzakereleri gizli yapıda olmalı ve müşterinin verdiği bilgiler, kendisinin onayı olmadan, başka bir siparişte veya faaliyette kullanılmamalıdır. Müşteri ile ilgili bilgiler gizli tutulmalıdır.

3. Yasa gereği; sertifikalı bir kişi mesleki tutumu veya mesleki tavırları gereği doğabilecek muhtemel zararlardan tamamıyla sorumludur ve bu nedenle faaliyetinin başlangıcından itibaren mesleki sigortasını yaptırmak ve bununla

ilgili belgeleri müşteriye vermek zorundadır. Eğer mesleki sorumluluklarını istihdam, hizmet, üyelik veya benzeri diğer ilişkiler esasında yürütüyorsa, buna gerek yoktur.

4. Sertifikalı bir kişi yapılan iş için uygun bir ödemeye hak kazanır. Sipariş üzerine işin başlamasında müşteri ile ödeme miktarı, vadesi, ödeme koşulları ve ödemenin hal yöntemi konusunda genel geçerli kurallara uygun olarak bir anlaşmaya varmalıdır. Ödeme miktarı, işin gereği ve miktarına bağlı olarak genellikle tanınan kurallara uygun olarak belirlenecektir.

5. Sertifikalı bir kişi, müşterisinin onayı olmadan sipariş hazırlığını kendi personeli dışında başka bir şahsa devretmemelidir. Bununla birlikte, işi kendi yönetmek ve koordine etmek koşuluyla siparişin bir kısmını taşıyıcıya vermek hakkına sahiptir.

IV. BÖLÜM: MESLEK İLE İLİŞKİLER

1. Mesleğin iyi itibarını artırmakla yükümlüdür.

2. Sertifikalı bir kişi mesleğini icra sırasında mesleğin itibarına zarar veremez, toplumsal ve etik kurallara saygı duyar ve toplumda mesleğin itibarına zarar verecek veya itibarını düşürecek şekilde faaliyet gösteremez. Özellikle de, haksız rekabet, doğru olmayan ilan, gerçeklerin gizlenmesinden kaçınılmalıdır. Sertifikalı kişi çeşitli etki ve baskı biçimlerini reddetmelidir. Sertifikalı kişi konu hakkında tam ve geniş kapsamlı bilgiye sahip olmaksızın uzman fikri belirlemez.

3. Sertifikalı bir kişi mesleği ve branşı ile ilgili gelişmeyi izlemeli, bilgisini artırmalı ve vasıflarını geliştirmeli ve çalışanlarından da bunu beklemelidir.

4. Doküman hazırlayan veya doküman hazırlanması ile ilgili işleri yöneten bir sertifikalı kişi bu dokümana mührünü vurmali ve imzasını atmalıdır. Bu itibarla kendisi belgelediği dokümanın mesleki düzey ve kalitesi ile ilgili sorumluluğu kabul etmelidir. Bu şekilde işaretlenen dokümanlar sertifikalı kişinin günlüğünde, orada açıklandığı şekilde kayıt edilmelidir.

5. Sertifikalı bir kişi, sertifikalı bir kişinin sahip olması gereken mesleki tutum ile uygun olmayan iş, işlev ve diğer yükümlülükleri kabul etmemelidir. Eğer sertifikalı kişi diğer faaliyetleri ile ihtilafa düşerse, Odadan yetkisini askıya almasını talep etme hakkına sahiptir ve bu durumda mührünü iade temek zorundadır.

V. BÖLÜM: MESLEKTAŞLARI İLE İLİŞKİLERİ

1. Sertifikalı bir kişi meslektaşlarını, doğrudan veya dolaylı, bilerek incitmemelidir. Bu kendisinin meslektaşlarının işleri ile ilgili uzmanlık görüşünde, yorumunda vb. bulunmasına engel değildir. Orijinal çalışmayı yapan şahsın onayı olmaksızın tamamlanmamış bir siparişi kabul edemez, objektif olmayan bir inceleme yapamaz ve kendi lehine etkide bulunamaz vb. eğer tamamlanmamış bir siparişi devralırsa veya daha öncesi çalışmaya devam ederse, telif haklarına saygı göstermekle yükümlüdür.

2. Sertifikalı bir kişi belge hazırlığına katkıda bulunan şahısların adlarını belirtmek ve belgelerde bunların hazırlığından sorumlu oldukları kısımları ismen göstermek zorundadır.
3. Sertifikalı bir kişi, eğer müşteri istiyorsa, karşılıklı mesleki danışmayı teklif etmelidir.
4. Sertifikalı bir kişi uygun olmayan fiyat teklifleri ile meslektaşlarını incitmemelidir.

VI. BÖLÜM: ODA İLE İLİŞKİLER

1. Oda ile sertifikalı bir kişi birbirlerine saygı duymalıdır. Sertifikalı bir kişi:
 - => Yasanın Odaya uygulanan ve Odanın iç yönetmeliklerinde doğan hak ve görevlerine haizdir.
 - => Oda tarafından belirlenen miktarlarda ve sürelerde üyelik ödentilerini ödemek zorundadır.
 - => Oda tarafından yayınlanan yönetmeliklere uygun olarak Odanın yararlı fonlarına katkıda bulunma hakkına sahiptir.
 - => Oda tarafından tüm önceden-ödenmiş veya ücretsiz olarak sunulan haklara sahiptir. Örneğin Oda fonundan katkı talebi, geçici görevlendirme, araştırma ziyaretleri, araştırma bursu talebi vb.
 - => Yetkisinin geri çekilmesi veya askıya alınması üzerinde veya sertifikalı kişiler kütüğünde bulunan bilgiler üzerinde etkisi olabilecek durumları, 15 gün içerisinde, bildirmek zorundadır. Örneğin uzmanlık alanı, mesleği icra yönetim ilgili kişi hakkında suç kovuşturmasının başlatılması, daimi adres değişikliği vb.
 - => Meslektaşları ile ihtilaf durumunda, Oda Denetim Kurulu vasıtasıyla Odanın uygun organları nezdinde sulh işlemleri isteme hakkına sahiptir.
 - => Odanın sertifikalı kişinin çıkar gerekçesini haklı bulması koşuluyla, diğer şahıslarla (fiili veya hükmi) ihtilaflarında mesleki ve yasal destek isteme hakkına sahiptir.

2. Oda, üyeleri ile ilgili bilgileri gizli olarak kabul eder ve sertifikalı kişilerin onayı olmadan bu tür bilgileri açıklayamaz. Bununla birlikte Oda, üyenin onayı gerekmeksizin, adını, branşını veya uzmanlık alanını, yetkinin askıya alınmasını veya geri alınmasını ve ikamet adresini açıklamada hakkına sahiptir.

3. Oda, iç yönetmeliklerin ihlali durumunda üyeleri hakkında derhal disiplin işlemlerini başlatmak ve uygun bir disiplin cezasına karar vermek zorundadır.

4. Oda, üyelerinin Oda nezdindeki her girişimine cevap vermek zorundadır.

VII. BÖLÜM:

Bu MESLEKİ DAVRANIŞ VE ETİK KURALLARI TÜZÜĞÜ Delege Genel kurulu tarafından onaylanmış ve 25 Mart 1995 tarihinde yürürlüğe girmiştir.
[III. Ulusal Tesisat Mühendisliği Kongresi ve Sergisi, MMO Yayın No: 230/3

yayınından alınmıştır]

AVUSTRALYA MÜHENDİSLER KURUMU

Avustralya Mühendisler Kurumu üyeleri Etik Kuralların Ana İlkeleri olan
=> bireyin içkin saygınlığına saygı göstermek
=> bilgi ile donatılmış bir vicdan temelinde hareket etmek
=> toplumun çıkarını gözetererek hareket etmek
ilkelerine bağlılıklarını ve bu kurallara ilişkin hükümleri destekleyeceklerini bildirirler.

ETİK KURALLARA İLİŞKİN HÜKÜMLER

1. Üyeler her zaman toplumun refahı, sağlığı ve güvenliği için duydukları sorumluluğu, kendi kesimlerinin çıkarlarına ya da özel çıkarlara ilişkin sorumluluklarının ya da diğer üyelere yönelik sorumluluklarının önüne koyarlar;
2. Üyeler toplumun güvenini ve üyelerin ve mesleğin onur, doğruluk ve saygınlığı temelinde üyeliğini hak etmek amacıyla hareket ederler;
3. Üyeler yalnızca yeterli oldukları alanlarda hizmet sunar, tavsiyede bulunur ya da mühendislik görevlerini üstlenirler ve dikkatli ve gayretli çalışırlar;
4. Üyeler, müşterileri, işverenleri ve meslektaşları da dahil olmak üzere toplumdaki herkese adil, dürüst ve iyi niyetli davranırlar;
5. Üyeler sadık birer iş göreni ya da danışmanı olarak hareket ettikleri işveren ya da müşterilerinin çıkarları için beceri ve bilgilerini, topluluğun refah, sağlık ve güvenliğini tehlikeye almaksızın kullanırlar;
6. Üyeler yaptıkları işlerin ya da projelerin toplumsal ve çevresel sonuçlarıyla ilgili olarak kendilerini, müşterilerini, işverenlerini ve toplumu bilgilendirmek üzere makul adımlar atarlar.
7. Üyeler adalet, dürüstlük ve yeterli bilgi temelinde görüşlerini ifade eder, demeç verir ve tanıklık yaparlar.
8. Üyeler meslek yaşamları boyunca meslekleriyle ilgili bilgilerini, beceri ve uzmanlıklarını geliştirmeyi sürdürürler ve astlarını da aynı şekilde davranmak üzere yöreklendirirler ve onlara yardımcı olurlar; ve
9. Üyeler bu hükümleri ihlal edenlere yardımcı olmazlar, onları teşvik etmezler ya da herhangi bir ihlal olayına katılmazlar ve bu hükümleri desteklemeyi gözetenleri desteklerler.

YORUMLAMA

Bu tüzüğün dokuz hükmü zorunlu olarak geniş terimlerle ifade edilmiştir. Yorumlama başlığının altında yapılan yorumlar kuralların kimi daha zor ve karşılıklı ilişkiler içeren bölümlerini, kuralların bakış açısını daraltmadan açmak ve tartışmak amacıyla sunulmuştur. Bunların sunulmasından

amaç/üyelerin kuralları anlamalarına yardımcı olmaktır. Ancak bunlar kuralların bir parçası değildir. Etik yükümlülüklerle ilgili özgül yorumlamalar ve kılavuz ne kuralların kapsamını daraltıyor ne de aşıyor olarak görülmemelidir. Etik kuralların ihlaline ilişkin karar.bir üyenin dokuz hükümden birisine aykırı hareket ettiğine- bu yorumların ağırlığına bakılarak değil, o durumu oluşturan koşullara- bakılarak verilir. Yorumlar kurumdan elde edilebilir. [Çeviren: Neşet Kocabıyıkolu]

AVRUPA İNŞAAT MÜHENDİSLERİ KONSEYİ
MESLEK TÖRESİ DÜSTURU - Kısım 1* (Tüm ECCE Üyelerince benimsenecektir)

ÖNSÖZ

A1. İnşaat Mühendisliğinin amacı, insan hayatını, sağlığını ve mülkü koruyarak insanlığın yaşam koşullarının geliştirmektir.

A2. İnşaat Mühendisi, toplum çıkarını ön planda tutarak, yaşam kalitesini ve kültürü geliştiren bir toplum hizmetlisidir.

A3. İnşaat Mühendisi günün gereksinimlerini araştırır ve inceler aynı zamanda ileriye dönük gelişmeleri de sezinler.

MESLEK TÖRESİ KURALLARI

B1. İnşaat Mühendisi, sahip olduğu bilgi, yetenek ve deneyim ile insanlığın genel çıkarına katkıda bulunacaktır.

B2. İnşaat Mühendisi, tüm ilişkisi olduğu kişilere özel amirlerine, meslektaşlarına ve emrindekilere tutarlı, adil ve içtenlikli davranacaktır.

B3. İnşaat Mühendisi, önünde bulunan görevli titizlikle inceleyecek ve özümseyecek ve bu görevin doğa ve toplumla ilgili amacı, hedefleri ve olabilirliğini araştıracaktır.

B4. İnşaat Mühendisi, sürekli gelişme ve tüm dünyada yaşayan ve gelecekte yaşayacak olan kuşakların ihtiyaçlarını karşılama amaçlarını geliştirecektir.

B5. İnşaat Mühendisi, gezegenimizin çok çeşitli eko sistemlerinin birbirleri ile giriftliği ve etkileşimini iyi anlayacak ve bu eko sistemlerin insan etkinlikleri dolayısıyla meydana gelen değişimleri telafi etme yeteneklerinin sınırlı olduğu gerçeğini tanıyacaktır.

B6. İnşaat Mühendisi, mühendislik yapılarının, tüm insanların sağlık ve güvenliği, onların toplumsal ve kültürel oluşumları ve çevre üzerindeki menfi etkilerini en aza indirecek önlemleri alacaktır.

B7. İnşaat Mühendisi mesleğini uygularken, herhangi bir ülkede, doğal kaynakların ve enerjinin en az tüketilmesinden ve en az düzeyde atık v kirlenme meydana gelmesine yönelik önlemleri alacaktır.

B8. İnşaat mühendisi:

=> Doğal, oluşturulmuş veya sosyoekonomik çevrenin optimizasyonu ve sürekliliğinin için disiplinler arası anlayışın,
=> İkame edilebilen ve dönüştürülmüş ikamesi-mümkün-olmayan malzemenin inşaatlarda daha fazla kullanılması eğiliminin,
=> Çevrenin iyi korumasına dair önerilerine dayanan, projelerin çevre üzerindeki etkilerinin bilinçli olarak değerlendirilmesinin, geliştirilmesini sağlayacaktır.

B9. İnşaat Mühendisi, çevre koruma hedeflerinin planlama, tasarım inşaat ve işletme kısıtları ile kaynaştırılmasını teşvik edecektir.

B10. İnşaat Mühendisi, çevre bilincini geliştirmek ve çevresel olarak sağlıklı çalışma şartlarını sürdürmek gayretinde olacaktır.

B11. İnşaat Mühendisi sürekli gelişmeye sektöre uğratabilecek hiçbir eylem içinde veya desteğinde olmayacaktır.

B12. İnşaat Mühendisi, sahip olduğu ihtisasın tüm imkanlarını kullanarak toplum çıkarına her zaman öncelik vermek ve tüm bilgilerin elde bulunmasını sağlamak kaydı ile kamunun ve ilgili tarafların ortaya konan öneriler ve bunların dayandığı mantık hakkında açık bilgi sahibi olmalarını temin edecektir.

B13. İnşaat Mühendisi, birer standartlı ve işlevsel bir sonucun elde edilmesi için yeterli danışmanın yapılmış olmasını sağlayacaktır.

B14. İnşaat mühendisi, bir karar verici olarak, her zaman bilgi kaynaklarını iyi tarayacak, bütün bilinen görüşlerin etkilerini dikkate alacak ve uzmanların ve kendi astlarının görüşlerini dinleyecektir.

B15. İnşaat Mühendisi, karar vericilere, (ancak) kendi sağlam temellere dayanan görüşlerini bildirecektir.

B16. İnşaat Mühendisi, yaptığı işin sonuçlarının sorumluluğunu taşıyacak, hataların önlenmesi ve düzeltilmesi için özel gayret gösterecek ve kararlarını mazur gösterme maksadı ite gerçekleri değiştirme gayreti içinde olmayacaktır.

B17. İnşaat Mühendisi, meslektaşlarının mesleki yeteneklerine en yüksek düzeyde saygı gösterecek, bu hususta ırk, din, cinsiyet ve unvana dayanan ayırım yapmayacaktır.

B18. İnşaat Mühendisi, İşvereni/Müşterisine karşı görevlerini tam bir sadakatle yerine getirecektir. İşvereni/Müşterisine verdiği hizmetlerin karşılığı dışında, Müşteri/İşverenin müsaadesi olsa dahi, kendisine ödeme yapılmasını kabul etmeyecektir. (Bu kuralda Danışmanların özel durumu gereği gibi ele alınmamaktadır.)

B19. İnşaat Mühendisi İşveren/Müşterisine yazılı olarak açıklamada bulunmadan, üstlenmiş bulunduğu görevin ilgili olduğu işin kapsamında sayılan veya bulunan, taahhüt, danışmanlık veya imalat faaliyetini yürüten herhangi bir şirket, firma ve şahsın ticari ajanı olmayacak veya bu

faaliyetlerde ağırlıklı mali çıkarı bulunmayacak veya böyle bir faaliyette yönetici olarak yer edinmeyecektir.

Aynı şekilde İşveren/Müşterisinin yazılı rızası olmadan; üstlenmiş bulunduğu görevin ilgili olduğu işin yürütülmesi için gerekli olan bir malzeme veya süreç karşılığı doğrudan doğruya veya dolaylı olarak ihtira hakkı, hediye (bahşiş) veya komisyon almayacaktır.

MESLEKİ GÖREV BİLİNCİ KURULLARI

C1. İnşaat Mühendisi her zaman mesleğinin saygınlığını, itibari ve güvenilirliğini üst düzeyde tutmak, mesleğinin saygınlığını yüceltmek ve kendi sosyal kişiliğini korumak mecburiyetindedir.

C2. İnşaat Mühendisi, hiçbir zaman kişisel çıkarlarının karar ve tavsiyelerini etkilemesine müsaade etmeden, mesleki sorumluluklarının tutarlılık ve tarafsızlıkla yerine getirecektir.

C3. İnşaat Mühendisi, kendi kontrolü ve yetenekleri düzeyi üzerinde bir uzmanlık gerektiren sorumluluklar üstlenmeyecektir.

C4. İnşaat Mühendisi, sadece kendisi tarafından yapılan veya denetlenen işlerin sorumluluğunu üstlenecek ve bunlar için imzasını kullanacaktır.

C5. İnşaat Mühendisi, yapılan işin sorumluluğunu üstlenmeye yetkisi veya yeteneği olmayan bir şahsın yaptığı işi kendi ismi altında gizlemeyecektir.

C6. İnşaat Mühendisi, İşveren/Müşterisinin çıkarlarını ilgilendiren tüm bilimsel, teknik, mali veya diğer bilgileri, bu bilgiler ilgili tarafından açıklanıncaya kadar ya da kamu yararını zedeleme noktasına gelinceye kadar gizli tutacaktır.

C7. İnşaat Mühendisi, kötü niyetle veya dikkatsizlik eseri olarak, meslektaşlarının mesleki itibarları, iş ve girişimlerini doğrudan doğruya veya dolaylı olarak zedelemeyecek veya zedeleme teşebbüsünde bulunmayacaktır.

C8. İnşaat Mühendisi, mesleğinin onurunu ve haysiyetini küçültücü bir tavırla veya kendini övücü bir üslupla, reklam yapmayacak, yayınlanmak üzere, yazılar yazmayacak, aynı şekilde bu tür ilan ve yazıların yazılması ve yayınlanmasına müsaade etmeyecektir.

C9. İnşaat Mühendisi, mesleki iş edinme için yakışıksız bir biçimde girişimlerde bulunmayacak aynı şekilde işe kabul etme yetkisini kullanırken komisyon ya da başka nam altında ücret veya menfaat sağlamayacaktır.

C10. İnşaat Mühendisi, doğrudan doğruya veya dolaylı olarak başka bir inşaat mühendisinin haksızca yerine geçmeye (ayağını kaydırmak anlamında) teşebbüs etmeyecek veya kendi bilgisi dahilinde başka bir İnşaat Mühendisi uhdesine verilmiş bir mühendislik hizmeti ile ilgili olarak herhangi bir müdahalede bulunmayacak veya böyle bir müdahaleye teşebbüs etmeyecektir.

C11. İnşaat Mühendisi, meslektaşları uhdesinde bulunan bir işe, ilgili meslektaşlarına haber vermeden müdahalede bulunmayacak veya o iş üzerinde inceleme yapmayacaktır.

C12. İnşaat Mühendisi, mesleki görev ve sorumlulukları ile ters düşen bir ödev veya mevkiyi kabul etmeyecektir.

C13. İnşaat mühendisi, kendi İşveren/müşterisinin talebi ve rızası olmadan İşveren/Müşterisinin namına ücret aracısı olmayacak, İşveren/müşterisinin talimatı dışında ve onun adına kendi görevlendirildiği işle ilgili olarak sözleşme yapmayacak ve sipariş bağlamayacaktır.

C14. İnşaat mühendisi, bir kamu sektörü kurumunda görevli iken, bağımsız müşavir veya müteahhitlerle haksız rekabete girişmeyecektir. (Özel sektörde olması durumunda)

C15. İnşaat mühendisi, hakkında bağımsız bir mahkeme tarafından yüz kızartıcı suç iddiası ile verilmiş bir hüküm varsa, aynı zamanda, meslek uygulayıcılarından beklenen seviyeli davranışa sadık kalmadığı gerekçesi ile disiplin kovuşturmasına maruz kalabilecektir.

C16. İnşaat Mühendisi, üstlenmiş olduğu tüm işlerin yürütülmesinin idamesi ve geliştirilmesi için sürekli olarak teknik ve mesleki gelişmelerin takip edilmesi, anlaşılması ve güncelleştirilmesinin sağlanması gerektiği idrâkinde olacak, öbür meslektaşlarının da aynı davranışta olmasına yardımcı olacaktır.

C17. İnşaat Mühendisi, meslek adaylarının öğrenim ve eğitimini geliştirmek amacıyla sağlayabileceği tüm yardım ve desteği sağlayacaktır.
[Çeviren: Uğur Belger]